

národní
úložiště
šedé
literatury

Zpráva o činnosti Státní technické knihovny v roce 1992

Státní technická knihovna
1993

Dostupný z <http://www.nusl.cz/ntk/nusl-81432>

Dílo je chráněno podle autorského zákona č. 121/2000 Sb.

Tento dokument byl stažen z Národního úložiště šedé literatury (NUŠL).

Datum stažení: 19.05.2024

Další dokumenty můžete najít prostřednictvím vyhledávacího rozhraní [nusl.cz](http://www.nusl.cz) .

Státní technická knihovna
113 07 Praha 1, Mariánské nám. 5

ZPRÁVA O ČINNOSTI
STÁTNÍ TECHNICKÉ KNIHOVNY
V ROCE 1992

Praha
únor 1993

Obsah

1. Úvod
2. Hlavní statistické ukazatele činnosti knihovny v roce 1991 a 1992
3. Plnění plánu
 - 3.1 Hlavní úkoly
 - 3.2 Průběžné úkoly
 - 3.3 Úkoly mimo plán
4. Statistické ukazatele 1992
 - 4.1 Primární fondy - rozsah
 - 4.1.1 Přírůstek a stav základního fondu - svazky
 - 4.1.2 Přírůstek a stav fondu na mikrografických médiích
 - 4.1.3 Přírůstek a stav primárního fondu firemní literatury
 - 4.1.4 Ostatní primární fondy
 - 4.1.5 Celkový rozsah přírůstků a stav fondu
 - 4.1.6 Stav fondu v příručních knihovnách
 - 4.1.7 Služební fond
 - 4.2 Rozbor skladby přírůstků
 - 4.2.1 Skladby přírůstků neperiodické a seriálové literatury podle původu a způsobu nabytí - svazky
 - 4.2.2 Skladba přírůstků fondu FL podle původu a způsobu nabytí (počet titulů)
 - 4.2.3 Skladba odebíraných časopisů podle způsobu nabytí a podle původu
 - 4.3. Sekundární fond - rozsah
 - 4.3.1 Katalog základního fondu
 - 4.3.1 a) Katalogy čtenářské a služební - přírůstky
 - 4.3.1 b) Služební katalog periodik - přírůstky
 - 4.3.2 Katalog firemní literatury
 - 4.3.3 Dokumentační kartotéky
 - 4.3.4 Přehledází dat
 - 4.4 Poskytované služby
 - 4.4.1 Skladba výpůjček z knižních, časopiseckých a mikrografických fondů STK formou prezenčních a absenčních výpůjček a reprografických služeb osobních i meziknihovních
 - 4.4.1 a) Skladba výpůjček ze základního fondu (knihy a časopisy)
 - 4.4.1 b) Skladba výpůjček z fondu mikrografických médií

- 4.4.2 Skladba výpůjček z fondu firemní literatury
 - 4.4.2 a) Tematická skladba výpůjček FL
 - 4.4.3 Skladba výpůjček z jiných knihoven
 - 4.4.4 Mezinárodní meziknihovní výpůjční služba v r. 1992
 - 4.4.5 Skladba reprografických služeb - počet objednávek
 - 4.4.6 Rešerše ze sekundárních fondů a firemní literatury
 - 4.4.7 Poskytnuté informace
- 4.5 Přehled provozu základních skladů v Klementinu a depozitních skladů STK
- 4.6 Uživatelé STK
- 4.6.1 Počet evidovaných uživatelů v r. 1992
 - 4.6.2 Počet návštěvníků knihovny
 - 4.6.3 Počet odběratelů tematických řad firemní literatury

1. Úvod

V r. 1992 pracovala Státní technická knihovna podle plánu hlavních úkolů, projednaných a schválených gremiální poradou prvního náměstka ministra školství, mládeže a tělovýchovy ČR dne 27. února 1992.

Struktura tohoto plánu odpovídala základním okruhům činnosti STK, které byly rozčleněny takto:

- A. tvorba a revize základního knižního a časopiseckého fondu,
- B. využívání a ochrana základního fondu,
- C. tvorba a využívání sekundárních a speciálních fondů,
- D. koncepční a rozvojové činnosti,
- E. mezinárodní spolupráce,
- F. ekonomické a hospodářsko-správní agendy.

Jednotlivé úkoly těchto okruhů činnosti byly dále rozděleny do dvou částí:

- I. hlavní úkoly
- II. průběžné úkoly.

Těmito dvěma hlediskům odpovídá i členění zprávy o činnosti knihovny v r. 1992, přičemž základní statistické ukazatele, porovnávací stav v r. 1992 s rokem 1991, jsou uvedeny v kap. 2. Tato tabulka do jisté míry ilustruje jednak změny, jednak problémy, které STK v r. 1992 řešila:

- Celkový roční přírůstek knihovních fondů stoupl oproti r. 1991 o cca 18,9 %. V důsledku zahájení systematictější aktualizace fondů (obsahová prověrka knih a časopisů, vyřazování zbytečných duplicít a redukce firemní literatury) však vedla k absolutnímu poklesu stavu sbírek o téměř 44 tis. knihovních jednotek. Potřeba stanovit pravidla akviziční politiky respektující poslání STK vedla ke zpracování materiálu "Profil knihovního fondu Státní technické knihovny" a zahájení prací na pravidlech aktualizace (tj. obsahové prověrky a vyřazování) knihovního fondu.
- Pokles počtu odebíraných časopisů je způsoben především redukcí titulů vydávaných na území někdejších socialistických států. Počet titulů objednaných na r. 1993 naopak vzrostl o řadu nových titulů vydávaných ve vyspělých zemích, zejména z oblasti moderních technik a technologií.
- Komentář vyžaduje statistika výpůjčních služeb: pokles výpůjček knih a časopisů obráží pouze výpůjčky realizované prostřednictvím tzv. výpůjčního protokolu, tj. výpůjčky ze skladů do půjčovny (absenční) nebo do studovny (prezenční). Prezenční studium volně přístupných příručních fondů a běžných ročníků časopisů nelze statisticky vyhodnocovat. STK však zaznamenala mnohem vyšší zájem čtenářů o tyto fondy v důsledku značného zkvalitnění příručních fondů ve studovnách. Rovněž důsledné dodržování zákazu půjčování posledních 2 ročníků časopisů domů vede k poklesu protokolovaných výpůjček, avšak k vzestupu zájmu o reprografické služby, zejména pohotovostní.
- Růst nákladů na meziknihovní mezinárodní výpůjční služby vedl k zavedení regulačních poplatků (konkrétně kupónové metody po vzoru

některých západoevropských knihoven). Poplatky však vedly k poklesu počtu požadavků o cca 500. Jelikož náklady neustále rostou, lze očekávat další zvýšení poplatků a tím i pokles mezinárodních výpůjček vzhledem k nedostatku finančních prostředků jak na straně knihovny, tak na straně uživatelů.

- Důsledně vyžadování registračních poplatků a současné vybírání pokut za nedodržení výpůjčních lhůt, ztráty průkazů, náhrad za ztráty a poškození publikací vede i k poklesu počtu registrovaných uživatelů. Tento pokles je však relativní. Automatizovaná evidence uživatelů, důsledná kontrola oprávněnosti žádostí o vystavení nových průkazů spojená se zpoplatněním ztrát průkazů apod. vede k ukáznění čtenářů a odpadnutí náhodných návštěvníků.

Podrobnější kvalitativní a kvantitativní hodnocení sice rutinních, nicméně základních úkolů knihovny, jsou uvedeny v části 3.2 a 4.

Obecně lze konstatovat, že výraznější zlom směrem k intenzivnímu a cílevědomému vyhledávání informací a informačních pramenů dosud nenastal. Přetrvávající nedostatek finančních prostředků zatím potlačuje potřebu požadovat ve větší míře nadstandardní služby, které nelze poskytovat bez úhrady, byť jsou i nadále neziskové. Jde zejména o služby rešeršní a již zmíněné výpůjčky ze zahraničí.

V zájmu rozšíření informovanosti o STK a jejich službách byla mimo plán vydána propagační brožura "Státní technická knihovna je tu pro vás", určená především pro posluchače a pedagogy vysokých škol technických a přírodovědných směrů.

Perspektivním, avšak dlouhodobým úkolem je výstavba informačního a referenčního centra, jehož základem je již v r. 1991 vytvořená studovna referátové a firemní literatury. Významným obohacením její činnosti je rozšiřování technologie CD-ROM zavedením dalších tematických a referenčních databází a vytvořením technických předpokladů k zavedení multirežimu. V souvislosti s výstavbou referenčního pracoviště byla mimo plán zpracována studie "Rozbor činnosti útvaru firemní literatury a návrhy změn profilu a poskytovaných služeb". Tento materiál bude jedním z východisek při nutné transformaci způsobů budování a využívání těchto speciálních sbírek.

Postup zavádění automatizace knihovnických procesů STK je komplikován

- dnes již nevyhovující architekturou LAN PC, komplikující zejména propojení STK s pražskou akademickou sítí. Vzhledem k vysokým finančním nákladům bude potřebná inovace probíhat postupně a pravděpodobně pomalu;
- nedostatečnou spolehlivostí systému v důsledku kolísání napětí a poruch některých komponentů - zejména aktivních hubů;
- do konce r. 1992 trvající nevyjasněností technického a programového zabezpečení české a slovenské knihovnické sítě, koncipované pod vedením Národní knihovny v Praze za podpory Mellonovy nadace;
- katastrofálním nedostatkem kvalifikovaných pracovníků potřebných profesí (programátorská kapacita je dokonce zabezpečována formou náhradní vojenské služby !);

- rychlým naplňováním diskových pamětí, zejména tzv. rezidentních.

V této situaci nelze bez zásadního koncepčního opatření pokračovat úspěšně v komplexní automatizaci provozu knihovny.

Za úspěch lze považovat:

- podchycení zájmu vysokoškolských knihoven o konkrétní spolupráci s STK. Výsledkem je např. báze dat periodik odebíraných 15 knihovnami, jejímž výstupem je každoročně vydávaný seznam uvádějící kromě základních identifikačních údajů o periodiku i lokační značky příslušných knihoven;
- tato spolupráce kladně ovlivnila i postup prací při plnění úkolů z usnesení vlády ČR č. 367/92, kde STK poskytla příslušné pracovní komisi servisní zázemí;
- navázání dalších přímých kontaktů se zahraničními dodavateli informačních zdrojů;
- záchrana vzácných souborů map, plánů a obrazové dokumentace z 18. - 20. století;
- přemístění jádra historického fondu do zvláštní místnosti;
- zahájení výstavby další haly depozitního skladu, která by měla na určitou dobu zajistit tolik potřebné prostory pro fondy.

Na závěr je nutné poznamenat, že STK ze stavu 168 pracovníků snížila reorganizací k 1.7.1992 plánovaný přepočtený stav pracovníků na 165. Přitom byl zřízen ekonomický odbor včetně zcela nového kvalifikačně a provozně náročného investičního oddělení, jehož hlavním posláním - kromě výstavby a rekonstrukcí depozitních skladů - je příprava dlouho odkládané výstavby nové budovy STK, jejíž nadresortní význam byl konstatován usnesením vlády ČR č. 369 z 20. května 1992.

Skutečný přepočtený průměrný stav pracovníků STK byl v r. 1992 158,73. Je však třeba konstatovat, že tento stav není bohužel výsledkem úspěšné racionalizace práce, ale nedostatku kvalifikovaných sil na trhu práce, a to zejména v důsledku stále málo atraktivního platového ohodnocení v rozpočtových a příspěvkových organizacích (na rozdíl od privátního sektoru).

2. Hlavní statistické ukazatele činnosti knihovny v r. 1991-1992

	1991	1992
Přirůstek primárních fondů:	49 879	62 625
z toho: sv. knižní a časop. literatury	14 606	16 400
jednotek firemní literatury	18 825	17 731
jednotek na mikrograf.		
médiích	14 989	15 869
ostatní	1 459	12 625
úbytek - celkem	75 365	104 688
Stav fondu ke konci roku:	1 808 272	1 766 209
z toho: sv. knižní a časop. literatury	1 045 293	1 056 841
jednotek firemní literatury	483 493	401 388
jednotek na mikrograf.		
médiích	204 820	220 689
ostatní	74 666	87 291
Počet odebíraných titulů časopisů:	3 179 ^{1/}	2 717
z toho: duplikátů	276	138
Počet záznamů v sekundárních fondech:	5 339 138	5 403 192
z toho: katalogy základního fondu		
knihovny	3 312 850	3 370 010
dokument. kartotéky	1 898 046	1 899 780
ostatní	128 242	133 402
Celkový počet výpůjček:	713 849	645 900
z toho: knih a časopisů absenčně	65 753	69 222
knih a časopisů presenčně	191 658	179 158
knih a časopisů MVS a MMVS	4 770	3 552
knih a časopisů interní	13 147	10 039
knih a časop. reprogr. službami	10 069	17 627
firem. lit. v tematic. řadách	80 214	78 510
firemní literatury ostatní	328 028	266 533
výpůjčky a kopie ze zahr.	1 758	1 272
výpůjčky z jiných knihoven čs.	18	10
výpůjčky z fondu na		
mikrografických médiích	18 434	19 977
Počet návštěvníků:	122 725	122 551
Počet odběratelů témat. řad firem. lit.:	279	182
Počet vyřízených objednávek na reprodukce:	28 813	18 679
Počet zhotovených reprodukcí		249 879
Počet registrovaných uživatelů s platnými průkazy:	10 956	8 504

^{1/} Ve výkazu za r. 1992 byl omylem uveden počet svazků (5 885).

3. Plnění plánu

3.1 HLAVNÍ ÚKOLY

A. Tvorba a revize základního fondu

Číslo	Hlavní úkol	Termín	Zodpovídá
I A 1	Na základě nové koncepce tvorby základního fondu zpracovat jeho nový profil a z něj vycházející plán doplňování knihovního fondu STK	31.12.	ved.odb.2

Plnění: Na základě nové koncepce tvorby základního fondu byl zpracován jeho nový profil a z něj vycházející plán doplňování knihovního fondu STK. Materiál "Profil knihovního fondu Státní technické knihovny dokončený v prosinci 1992 vychází ze spolupráce s knihovnami vysokých škol, ústředních vědeckých knihoven v Praze a SVK v Brně. Profil byl podrobně posuzován a připomínkovan těmito knihovnami vysokých škol:

ČVUT (fakulta strojní, elektrotechnická, jaderná a fyzikálně-inženýrská, VC ČVUT)

Karlova univerzita (fakulta přírodovědecká a matematicko-fyzikální)

VŠCHT Praha

VŠCHT Pardubice

VUT Brno

VŠZ Brno

Západočeská univerzita v Plzni.

Na profil knihovního fondu bude navazovat materiál "Aktualizace knihovního fondu STK", jehož 1.verze byla zpracována mimo plán hlavních úkolů knihovny. Dopracován bude v r. 1993.

C. Tvorba a využívání sekundárních a speciálních fondů

Číslo	Hlavní úkol	Termín	Zodpovídá
I C 1	Na základě výsledků odborné autorsko-právní expertízy upravit zásady ústřední evidence překladů z odborné literatury a ukládání a využívání její báze dat	31.12.	ved.odb.4

Plnění:

Expertíza, vypracovaná Ústavem práva autorského, práv průmyslových a práva soutěžního UK v Praze, konstatovala nefunkčnost a zastaralost právního předpisu, na jehož základě ÚEP vznikla, nicméně nepochybnila získávání údajů o překladech a jejich zpřístupňování v STK z hlediska současně platného autorského zákona. Na základě expertízy byl zpracován rámcový návrh transformace ÚEP do podoby nevýdělečné informačně-referenční služby, vycházející ze stávající metodiky sběru dat a jejich ukládání a zpracování na výpočetní technice STK. Vzhledem k procesu rozpadu ČSFR, ujasňování dílčích nejasností při výkladu expertízy a rovněž personálním obtížím v odd. 41 se nepodařilo úkol v roce 1992 dovést do konce. Rutinní

Činnost ÚEP přitom pokračovala normálním způsobem. Zpracování a ukládání báze dat překladů z odborné literatury probíhalo v roce 1992 bez přerušení. Bylo zpracováno a do BD uloženo celkem 676 žádank o překlad. Bylo zjištěno celkem 87 duplicit. Došlo celkem 1.091 hotových překladů, celkově bylo obsahově zpracováno 1.348 překladů. Průběžně bylo vyřízeno 236 osobních a telefonických dotazů. Pro uživatele byly zpracovány 3 tematické rešerše obsahující 176 záznamů o překladech.

I C 2	Vést jednání o možnostech účasti STK v systému SIGLE a v souvislosti s jeho výsledky zpracovat návrh na transformaci ústřední evidence výzkumných zpráv a disertací do formy souborného katalogu	31.12., kontrola k 30.6.	ved.odb.4
-------	--	--------------------------	-----------

Plnění: Státní technická knihovna reagovala kladně na předběžnou nabídku EAGLE ke spolupráci v systému SIGLE. K posouzení této nabídky byly vyžádány podrobné materiály o EAGLE, SIGLE a způsobu členství v nich, dále o jejich službách, produktech atd. Státní technická knihovna kontaktovala Slovenskou technickou knižnici v Bratislavě s žádostí o spoluúčast v tomto systému. Po předběžném počátečním souhlasu STK svou účast odvolala. Na základě obdržených dokumentů byl zpracován pracovní materiál, který specifikoval zejména současné hranice účasti STK v systému SIGLE a nutné aktivity, které by bylo nutno k zabezpečení této činnosti zajistit. Ukázalo se, že zajištění činnosti Národního střediska SIGLE v STK předpokládá zcela radikální změnu v oblasti registrace a zejména získávání primární "šedé literatury" z hlediska legislativního, finančního, organizačního a materiálně-technického, což je momentálně zcela mimo možnosti STK samotné. Nejasnosti vznikaly i s postupem rozpadu federace a zpochybnování přijetí asociační dohody s ES, která bude zřejmě základním předpokladem alespoň volného přidružení k EAGLE a SIGLE. Rovněž kompetenční zákon, na jehož základě by bylo možno stanovit další postup, byl přijat až ve II. pol. 1992.

V návaznosti na analýzu materiálů SIGLE byla ve spolupráci s odb. 2 vypracována koncepce báze dat souborného katalogu výzkumných zpráv a disertací, která vycházela ze současně provozované ústřední evidence výzkumných zpráv a disertací (ÚEVZOD) a která rovněž respektovala některé požadavky systému SIGLE na ukládání údajů o "šedé literatuře". Ukládání údajů do této báze dat je možné jak na základě zdrojových formulářů ÚEVZOD, tak na základě primárních pramenů samotných. Za tím účelem byl s Národní knihovnou v Praze dohodnut harmonogram zrychleného předávání zpracovaných disertací z technických odborů do STK, který však NK nedodržíje. Ve spolupráci s odd. 13 byl do konce roku 1992 vytvořen v systému DASAT program pro tvorbu této báze dat a jejího doplňování. S rutinním ukládáním záznamů do báze se počítá v roce 1993. Celá koncepce vycházela z relativně omezených personálních a organizačních možností STK.

I C 3	V návaznosti na průběh úkolu I C 2 zajistit tvorbu bázi dat ve spolupř. s odd. 15 a odb.2	dle I C 2	ved.odb.4
-------	---	-----------	-----------

Plnění: Z kapacitních důvodů se odd. 13 mohlo věnovat zpracování programu pro tvorbu báze dat souborného katalogu VZ a DI v systému DASAT prakticky až v II. pol. 1992. Odladěný program byl odboru 4 předán v závěru roku 1992. Rutinním způsobem probíhal pouze sběr, redakce a obsahové zpracování vstupních dat ÚEVZOD tak, aby byly k ukládání připraveny. Počet zpracovaných záznamů byl celkem 806, z toho 453 VZ a 353 DI. Bylo zodpovězeno celkem 105 osobních a telefonických dotazů. Pro ÚIV byl ručně zpracován výběr disertací z oblastí školství a pedagogiky.

D. Koncepční a rozvojové činnosti

Číslo	Hlavní úkol	Termín	Zodpovídá
I D 1	V součinnosti s ÚIV, s knihovnami vysokých škol a fakult technického a přírodovědného zaměření, případně s dalšími institucemi rozvíjet aktivity v zájmu vytvoření kooperačního seskupení na základě oborové příslušnosti a vzájemné výhodnosti. Uspořádat 2. poradu zástupců vysokoškolských knihoven technického a přírodovědného zaměření	průběžně 2. Q	ved. odd. 12 spolupráce s ved. odb. 2, 3, 4 a odd. 13

Plnění: Dne 17. června 1992 se konala ve Státní technické knihovně 2. porada představitelů knihoven vysokých škol technických a příbuzných směrů. Na poradě byly projednány otázky týkající se koncepce činnosti a dalšího rozvoje STK, úkoly vyplývající pro resort MŠMT ČR z usnesení vlády ČR č. 367/92 z 20. května 1992 o koncepci rozvoje veřejných informačních služeb v České republice a aktuální problémy řešení v STK v oblasti tvorby fondů, služeb uživatelům a sekundárních a speciálních fondů. Konkrétní termínované úkoly, které vyplynuly z této porady, byly splněny.

Spolupráce STK s knihovnami vysokých škol přispěla ke splnění úkolů usnesení vlády ČR č. 367/92, které uložilo v bodě III.2 ministrově školství, mládeže a tělovýchovy ČR předložit předsedovi Komise vlády České republiky pro státní informační systém zprávu o zajištění, popřípadě o způsobu likvidace, veřejných informačních služeb v rozsahu své působnosti do 30. listopadu 1992. Pro splnění tohoto úkolu byla 1. náměstkem ministra jmenována pracovní komise, jejíž tajemnicí se stala ředitelka STK. Státní technická knihovna se tak stala pracovním zázemím pro jednání této komise, pro přípravu podkladů atd. Zpráva byla v termínu zpracována, projednána a schválena vedením MŠMT ČR, a předána předsedovi Komise vlády ČR pro státní informační systém.

Formální ustavení kooperačního seskupení knihoven vysokých škol technických a přírodovědných by mělo být řešeno v roce 1993 v souvislosti se zpracováním koncepce rozvoje veřejných informačních služeb ve školství navržené v důvodové zprávě, která byla součástí materiálu pro vedení MŠMT ČR v souvislosti s předáním zprávy o zajištění VIS.

I D 2	Zajistit účast STK v přípravě legislativních dokumentů, norem a pravidel	dle určených termínů	dtto I D 1
-------	--	----------------------	------------

Plnění: Na základě úkolu III.3. usnesení vlády ČR č. 367/92 byl již zmíněnou pracovní komisí zpracován návrh předpisu MŠMT ČR o poskytování veřejných informačních služeb. Na přípravě tohoto materiálu se podíleli pracovníci oddělení rozvoje knihovnických činností STK. Dále spolupracovali na přípravě normativních dokumentů (knihovnický zákon, koncepce rozvoje veřejných knihoven, připravovaných mj. Ústřední knihovnickou radou). Zpracování ČSN pro oblast knihovnictví, bibliografie a vědeckotechnických informací stagnovalo. Byla vydána pouze ČSN 010195. Několik specialistů STK se stalo členy autorského kolektivu pro zpracování Pravidel jmenného popisu, navazujících na tuto normu. Dále bylo připomínkováno 2. znění ČSN pro čárový kód EAN/ISSN a ISBN. Předpokládané zřízení Komise ČITNA v Bratislavě, do níž byla přihlášena zástupkyně STK, se neuskutečnilo z důvodu rozpadu federace. Pracovní styk s příslušnými pracovišti Národní knihovny v Praze a s Národním informačním střediskem ČR byl průběžně udržován.

I D 3	Zajistit zpracování podkladů pro přípravu výstavby nové budovy STK	dtto I D 1	ved.odd.12
-------	--	------------	------------

Plnění: Na úseku přípravy výstavby nové budovy byl dokončen stavební záměr upravený podle požadavků odborných posuzovatelů a reprezentantů MŠMT ČR. Zadání stavby bylo doplněno o technologické a provozní schema a byly váženy možnosti překonání některých nedostatků navrhovaného objemového a dispozičního řešení. Předprojektová příprava pokračovala i v oblasti kontaktů s potenciálními dodavateli technologické části stavby (výrobci regálů, akce Pragoalarm, Securiton, Czech Alarm Ltd., Taurus Actron). Územní rozhodnutí k zadání stavby nabylo právní platnosti až v závěru roku; dlouhodobě se projednávalo odvolání zastupitelstva Prahy 8 proti umístění stavby. Odvolání bylo zamítnuto ministerstvem životního prostředí ČR. Ke konci roku trvají nejasnosti ve věci vlastnictví pozemku a je řešen rozpor mezi FÚV (od 1.1.1993 Ústav průmyslového vlastnictví) a magistrátem hl. m. Prahy. Návrh smlouvy o uzavření budoucí smlouvy mezi FÚV a STK o postoupení pozemku, na němž bude vybudován objekt STK a pozemku, nezbytného pro jeho fungování, po dostavění uvedeného objektu nebyl STK akceptován vzhledem k nedostatečné ploše. Na urgence FÚV do konce roku 1992 neodpověděl. Dofešena je otázka financování zadání stavby ze strany STK. Není dořešena otázka alternativního řešení objektu STK v areálu vysokých škol v Dejvicích.

Zásadním materiálem v oblasti příprav výstavby nové budovy pro STK je Návrh na výstavbu nové budovy Státní technické knihovny, který byl projednán na schůzi vlády ČR dne 20. 5. 1992 a na jehož základě bylo vydáno usnesení vlády ČR č. 369/92, kterým vláda souhlasí se záměrem výstavby a ukládá mj. vyjasnit podmínky převodu pozemků a zpracovat návrhy na čerpání finančních prostředků. S ohledem na současnou situaci státního rozpočtu a rozpad federace požádalo vedení MŠMT ČR o odložení termínu dalšího jednání ve vládě ČR na 2. pololetí roku 1993.

I D 4	Pokračovat v zavádění automatizovaného systému STK:		ved. odd. 13 + řešitelé
ID4.1	- automatizace linky zpracování fondů - 1. etapa	31.12	
ID4.2	- konverze evidence uživatelů do systému DASAT	31.3	
ID4.3	- vytvoření modulu výpůjčního systému v DASATu	31.12	
ID4.4	- údržba a inovace aplik. software, zajišťování provozuschopnosti LAN	průběžně	

Plnění: Zavádění automatizovaného systému STK je dlouhodobě ovlivňováno 3 faktory značně komplikujícími plynulost celého procesu:

- personální problémy vyvolanými nedostatkem plně kvalifikovaných pracovníků na trhu práce v důsledku nízké atraktivity platu v rozpočtových organizacích
- do konce roku 1992 trvající nevyjasněností volby programu podporovaného Mellonovou nadací. Volba SV nutně ovlivní postup STK v zájmu maximální datové a programové kompatibility zejména s Národní knihovnou v Praze.
- problémy s nevyhovující architekturou stávající lokální sítě STK, instalované v roce 1989 (operační systém Novell NetWare 2.15, architektura na bázi ARCNET, komplikace s napojením na pražskou akademickou síť resp. INTERNET apod.).

V této situaci se jeví:

- orientace na systém DASAT jako nutně přechodné řešení,
- potřeba rekonstrukce a modernizace LAN PC tak, aby umožňovala provozuschopné propojení jak se sítí knihoven spravovanou databázovým centrem Národní knihovny v Praze, tak s pražskou akademickou sítí,
- potřeba zásadního řešení v rámci zpracování koncepce veřejných informačních služeb v resortu MŠMT ČR.

S ohledem na tyto skutečnosti byl úkol splněn takto:

- ID4.1 automatizace linky zpracování fondů
V první etapě byla provedena analýza a kapacitní propočty. Bylo zjištěno, že požadované údaje pro databázi katalogu knih by představovaly cca 5000 Byte na 1 záznam, což představuje cca 30 MB pro přírůstky za 1 rok. Vzhledem k zaplnění disků nebylo reálné tuto databázi provozovat. Je navržena databáze pro akvizici knih, která nebyla uživatelům předána, její uvedení do provozu musí být řešeno v souvislosti s databází katalogu.
- ID4.2 databáze evidence uživatelů v systému DASAT je v rutinním provozu, úkol je splněn.
- ID4.3 vytvoření modulu výpůjčního systému v DASATu
Pracovník, který na úkolu pracoval, odešel z STK k 1.4. 1992 a pracovník, který měl pokračovat, vykonává od 1.6.92 náhradní vojenskou službu.

ID4.4 údržba a inovace aplikačního software, zajištění provozuschopnosti LAN jsou průběžně plněny. Bylo doplněno programové vybavení i hardware a byla provedena rekonfigurace sítě tak, aby lépe odpovídala současným potřebám. Po instalaci nového file serveru a Novell NetWare verze 3.11 jako první krok k modernizaci sítě PC bude možné realizovat další úlohy, na které dosud nestačily diskové paměti. Současně byl ve spolupráci s Národní knihovnou v Praze a výpočetním centrem Karlovy univerzity zajištěn router pro napojení STK na pražskou akademickou síť.

I D 5	Řešení úkolu I 096 programu Informa- tizace "Technologie poloautomatické indexace" v závislosti na dotaci z MHPR ČR	dle har- monogramu	řešitel
-------	--	-----------------------	---------

Plnění: V r. 1992 bylo možno zahájit řešení úkolu opět se zpožděním vzhledem k termínu uzavření příslušné smlouvy o poskytnutí a využití prostředků ze státního rozpočtu na podporu řešení projektu. Řešení úkolu je od počátku poznamenáno komplikacemi se získáváním externích specialistů (nemožnost použít dotaci na úhradu ostatních osobních nákladů a z toho vyplývající potíže zejména při zpracování temat z vysloveně "nepodnikatelských" oborů - např. filosofie, teologie, historie apod.).

Z cílů stanovených pro r. 1992 byla splněna etapa 5. "Vytvoření knihovního program. modulu v některém z vyšších programovacích jazyků s cílem získat interface na další programové produkty používané v SIS" v rámci spolupráce se spoluřešitelskou organizací OVC VUT Brno. Podle návrhu projektu je programová podpora poloautomatické indexace soustavou 3 heslářů garantována spoluřešitelskou účastí Oblastního výpočetního centra VUT v Brně.

Po získání zkušeností s tvorbou soustavy heslářů došlo k úpravě věcných etap, protože se ukázalo jako neúčelné vytvářet 3 součásti souboru selekčních jazyků separátně. Původně předpokládaný postup vedl externí odborníky na jedné straně k zavádění duplicitních hesel, na druhé straně ke vzniku "bílých míst". Tato změna však přinesla obrovský nárůst požadavků na redakční a supervizorské práce, které musí být zajišťovány jedine interními pracovníky STK. V současnosti jsou takto zpracovávány obory:

- Architektura a urbanismus
- Astronomie
- Biologie
- Doprava
- Ekonomické vědy
- Ekonomika
- Elektrotechnika a elektronika
- Energetika
- Etnografie
- Filozofie
- Fyzika

Geofyzika
 Geografie
 Geologie
 Historie
 Chemická technologie
 Chemie obecná
 anorganická
 organická
 analytická
 fyzikální
 makromolekulární
 Informatika (včetně knihovnictví)
 Komunální hospodářství
 Kulturní a sociální antropologie
 Matematika
 Politologie
 Sociologie
 Spotřební průmysl
 Stavebnictví
 Teologie
 Těžba nerostů
 Umění a řemesla
 Výchova a vzdělávání
 Výpočetní technika
 Zdravotnictví
 Zemědělství

Rozpracovány jsou strojírenství, hutnictví, právo a obory vysloveně interdisciplinární (např. životní prostředí, které de facto vznikne z - nebo bude součástí souvisejících disciplín).

Kromě využití v STK projevuje zájem o využití výsledků řada vysokoškolských a státních vědeckých knihoven, OVC VUT Brno na základě dohody o spolupráci při řešení úkolů I 096 a I 053, střední průmyslová škola stavební v Praze, Dušní ulice, Ústav informací a prognóz školstva, mládeže a telovýchovy v Bratislavě.

F. ekonomické a hospodářsko-správní agendy

Číslo	Hlavní úkol	Termín	Zodpovídá
I F 1	Zavedení automatizace personální agendy	30.6.	ved.odd.12 a 15

Plnění: Úkol zavedení automatizace personální agendy STK byl splněn. Do rutinního provozu byla zavedena agenda Personalistika 602 jako první krok automatizace hospodářských a správních procesů.

I F 2	V závislosti na zajištění investičních prostředků zahájit výstavbu depozitáře Lhota III	dle harmonogramu	ved.odd.13
-------	---	------------------	------------

Plnění: Výstavba 3. haly depozitního skladu ve Lhotě u Dolních Břežan byla zahájena 30.11.1992. V zájmu této akce bylo nutné usilovným jednáním zvrátit původní negativní stanovisko Obecního úřadu v Břežanech a přistoupit na podmínky dopracování projektu podle požadavků obce. Stavba bude dokončena v roce 1993.

3.2 PRŮBĚŽNÉ ÚKOLY

Číslo	Úkol	Termín	Zodpovídá
IIA 1	Koordinace tvorby fondů zahraničních periodik s vysokoškolskými knihovnami a ústředními vědeckými knihovnami se sídlem v Praze	podle termínů objednávek	ved.odb.2

Plnění: V rámci zpracování objednávky zahraničních periodik na rok 1993 proběhla koordinace titulů s knihovnami vysokých škol a ústředními vědeckými knihovnami se sídlem v Praze.

IIA 2	Zajistit doplňování knihovního fondu STK v rámci jejího zaměření nákupem, výměnou, dary a dalšími formami akvizice	průběžně	ved.odb.2
-------	--	----------	-----------

Plnění: V akvizici neperiodické literatury se v roce 1992 negativně projevil nejasnosti rozpočtové situace na počátku roku. V prvním pololetí bylo nutné nákup omezovat. Skluz při vyřizování objednávek z druhého pololetí pak má za následek, že dodávky a faktury se soustřeďují až na poslední čtvrtletí a řada knih bude dodána až v roce následujícím, vzhledem k tomu, že zahraniční dodavatelé striktně vyžadují platby předem. Během roku 1992 se zlepšily možnosti nákupu české a slovenské literatury, protože knižní obchod i vydávání literatury se již stabilizovaly. Rovněž se rozšiřují možnosti nákupu zahraniční neperiodické literatury a to jak u našich, tak u zahraničních obchodních firem. Kromě Stern-Verlag Düsseldorf a Kubon & Sagner Munchen, u nichž jsou objednány zejména seriály, byly knihy objednány u celé řady zahraničních dodavatelů. Na základě vyhodnocení zkušeností budou nadále vybírání pouze ti, kteří poskytují nejvýhodnější podmínky.

Značný pokles počtu literatury získávané a odesílané vykazuje mezinárodní výměna. Teprve v roce 1992 se plně projevil důsledek opatření z r. 1991 ke zkvalitnění výměny, tj. zrušení neefektivních nebo jednostranných výměnných partnerů. Současný počet partnerů je 263, což je necelá polovina stavu r. 1988. Akces výměny se snížil především o disertace, které nebyly ve fondu využity.

Zvýšil se počet darů, zejména české a slovenské literatury, a to na základě spolupráce s knihovnami, které mají právo povinného výtisku a z něj předávají STK technickou literaturu, kterou nepotřebují pro svůj fond. Jde o ZK ČSAV, knihovnu Národního muzea a Městskou knihovnu v Praze.

Periodická literatura ze západních zemí byla poprvé na rok 1992 objednána u zahraniční firmy Swets & Zeitlinger, Frankfurt. Objednávka východních časopisů byla ponechána u PNS. Zahraniční dodavatel je ve srovnání s PNS levnější a pružnější.

AKVIZICE	1991	1992	%
Periodická literatura	3.179	2.717	85,4
Neperiodická literatura	8.721	7.804	89,4
(z toho)			
<u>Mezinárodní výměna</u> (zahrnuta v celkovém přírůstku akvizice)			
<u>Získáno pro fond STK:</u>			
Neperiodická literatura	3.368	1.207	35,8
Periodická literatura	502	404	80,4
<u>Odesláno zahraničním partnerům:</u>			
Neperiodická literatura	2.380	1.515	63,6
Periodická literatura	1.458	1.041	71,3

IIA 3	Zajistit jmennou a věcnou katalogizaci přírůstku základního fondu STK	průběžně	ved.odb.2
-------	---	----------	-----------

Plnění: Věcné a jmenné zpracování základního fondu STK bylo ovlivněno nepravidelným přírůstkem periodik (viz bod II A 2) a zvýšeným přírůstkem vázaných periodik:

	1991	1992	%
<u>VĚCNÉ ZPRACOVÁNÍ</u>			
Neperiodická literatura:	8 778	7 829	89,4
Periodická literatura:	116	209	180,1
<u>Mikrografická media:</u>	637	310	49,2
<u>JMENNÉ ZPRACOVÁNÍ</u>			
Neperiodická literatura:	9 243	7 991	86,4
Periodická literatura:	5 885	8 596	146

IIA 4	Vést katalogy a kartotéky základního fondu STK	průběžně	ved.odb.2
-------	--	----------	-----------

Plnění: Tvorba katalogů základního fondu periodické a neperiodické literatury byla zajištěna takto:

Pro katalogy čtenářské a služební bylo zařazeno:

	1991	1992	%
záznamů	40 040	49 406	123,3

Pro služební katalog periodik bylo zařazeno:

záznamů

8 919

28 136

315,4

IIA 5	Zajistit provádění generální inventární revize knihovního fondu v etapě III - fond vázaných časopisů	průběžně	ved.obd.2
-------	--	----------	-----------

Plnění: V rámci generální inventární revize knihovního fondu bylo:

- v etapě II - fond vázaných časopisů zpracováno 4 468 knih. jedn.

- pro místní katalogy *záznamů* připraveno a založeno 8 044 knih. jedn.

IIA 6	Zajistit obsahovou prověrku knihovního fondu STK	průběžně	ved.obd.2
-------	--	----------	-----------

Plnění: V rámci obsahové prověrky knihovního fondu STK došlo k vyřazení:

- skript (dokončená obsahová prověrka v Písnici a Klementinu) 3 131 knih. jedn.
 - drobných tisků (sign. D) 772 knih. jedn.
 - časopisů 3 891 knih. jedn.
 - map, plánů a obrazové dokumentace 39 knih. jedn.

B. Využívání a ochrana základního fondu

Číslo	Úkol	Termín	Zodpovídá
IIB 1	Zajistit využití knižních, časopiseckých a mikrografických fondů STK formou prezenčních a absenčních výpůjček a reprografických služeb osobních i meziknihovních	průběžně	ved.obd.3

Plnění: Využití knižních, časopiseckých a mikrografických fondů STK formou prezenčních a absenčních výpůjček a reprografických služeb osobních i meziknihovních bylo zajištěno 299. 588 výpůjčkami.

IIB 2	Zajistit obstarávání informačních pramenů z fondů jiných knihoven prostřednictvím vnitrostátních a mezinárodních meziknihovních služeb	průběžně	ved.obd.3
-------	--	----------	-----------

Plnění: Informační prameny z fondů jiných knihoven, byly obstarány v celkovém počtu 1 318 prostřednictvím vnitrostátních a mezinárodních meziknihovních služeb.

IIB 3	Zajistit základní informační služby uživatelům formou osobních, telefonických a písemných informací o primárních fondech STK včetně poradenské služby v půjčovně, studovně, u katalogů a na pracovištích meziknihovnických služeb	průběžně	ved.odb.3
-------	---	----------	-----------

Plnění: Základní informační služby byly uživatelům poskytnuty formou osobních, telefonických a písemných informací o primárních fondech STK včetně poradenské služby v půjčovně, u katalogů a na pracovištích meziknihovnických služeb v celkovém počtu 28 451.

IIB 4	Zajistit interní knihovnické služby pro pracovníky STK	průběžně	ved.odb.3
-------	--	----------	-----------

Plnění: Interní knihovnické služby pro pracovníky STK byly zajištěny formou cirkulace periodik, periodik na služební fond a spotřebu, publikací na spotřebu, dlouhodob. a krátkodobými výpůjčkami, v celkovém počtu 2 283 požadavků resp. 10 039 výpůjček.

IIB 5	Zajistit ukládání dat redukovaného katalogu pro automatizovaný výpůjční systém	průběžně	ved.odb.3
-------	--	----------	-----------

Plnění: Průběžně během celého roku byly ukládány do redukovaného katalogu publikace /signatura A 10954 - 26334, F 10001 - 13980/. Celkem bylo uloženo 20 996 záznamů.

IIB 6	Pořádat propagační výstavy knižní a časopisecké literatury	průběžně	ved.odb.3
-------	--	----------	-----------

Plnění: V průběhu roku bylo uspořádáno 10 výstavek publikací a bylo vystaveno 532 nových knižních titulů. Formou záznamů bylo předáno 637 požadavků.

IIB 7	Dodavatelsky zajistit knihařské zpracování přírůstků knihovnických fondů	průběžně	ved.odb.3
-------	--	----------	-----------

Plnění: U dodavatelů bylo zajištěno knihařské zpracování přírůstků knihovnických fondů v celkovém objemu 12 645 svazků.

C. Tvorba a využívání sekundárních a speciálních fondů

Číslo	Úkol	Termín	Zodpovídá
IIC 1	Zajistit budování a využívání sekundárních fondů STK a jejich zpřístupňování ve studovně referátové a firemní literatury. Strukturu fondů aktualizovat podle potřeb uživatelů	průběžně	ved.odb.4

Plnění: Oblast tvorby a využívání sekundárních a speciálních fondů v STK byla v roce 1992 soustředěna především na zajištění rutinních činností pro uživatele STK. Obtížná finanční situace potenciálních uživatelů těchto služeb, zejména rešeršních, a s ní související další pokles poptávky po individuálně zadávaných ručních rešerších a velmi malá poptávka po rešeršních strojových (zpracovávaných z bází dat v systému GOLEM), vyvolala nutnost doplnění sortimentu rešeršních služeb o přímou nabídku hotových rešerší konkrétním skupinám uživatelů. Tímto způsobem se podařilo přes všechny negativní faktory výrazně překročit úroveň příjmů za rešerše roku 1991.

Ústřední dokumentační fond byl v I. pol. 1992 rozšířen o 1.734 záznamů. Ve II. polovině roku 1992 bylo zastaveno doplňování lístkových kartoték ústředního dokumentačního fondu zejména z důvodů nedostatku vhodných dokumentačních záznamů.

Do báze dat rešerší a bibliografií bylo uloženo celkem 514 záznamů, celkový počet záznamů v bázi je 5.711.

Fond ČSN byl v roce 1992 doplněn o 11.509 norem, do nově založené báze dat norem bylo zatím uloženo 596 záznamů.

Výraznou změnou bylo praktické zvládnutí technologie zpracování rešerší z bází dat na CD-ROM, konkrétně Science Citation Index, na technice STK. Kladná odezva uživatelů spolu s nákupem další techniky a příznivá finanční situace STK umožnila vytvořit do roku 1993 soubor bází dat na CD-ROM, pokrývajících základní sledované tematické oblasti. K dispozici byla dále BD "ISSN Compact" využívaná především Národním střediskem ISDS (pro rok 1993 rovněž zakoupená). Zejména pro potřeby odd. 44 a 45 byla zakoupena referenční BD "Ver liefert was". Uvedený soubor BD na CD-ROM je materiálním předpokladem poskytování rešeršních a referenčních služeb v roce 1993. Za tímto účelem byla provedena kalkulace nákladů a na jejím základě zpracován návrh interního předpisu, na podle něhož bude možno tyto služby uživatelům fakturovat na nekomerční bázi. Báze dat SCI byla propagována prostřednictvím letáku a článku zveřejněného v časopise I 92, rešeršní služby byly dále inzerovány v Hospodářských novinách.

IIC 2	Na základě objednávek uživatelů zajišťovat rešeršní služby ze sekundárních fondů, bází dat STK i bází externích a z firemní literatury	dle objednávek	ved.odb.4
-------	--	----------------	-----------

Plnění: Bylo zpracováno celkem 16 klasických rešerší, které obsahovaly celkem 1.353 záznamy. Z těchto rešerší bylo 10 na individuální objednávku uživatelů, 6 bylo vypracováno jako

nabídka, z nichž 3 byly v roce 1992 již distribuovány. Za oba typy rešerší bylo uživatelům/objednatelům fakturováno celkem 101.017, - Kčs. Dále byly zpracovány 4 strojové rešerše z bází dat GOLEM obsahující celkem 414 záznamů. Za strojové rešerše bylo uživatelům fakturováno celkem 17.635, - Kčs. Z báze dat SCI na CD-ROM bylo zpracováno celkem 5 náročných průzkumů, obsahujících celkem 1.263 citací. Za rešerše z BD SCI bylo fakturováno celkem 412, - Kčs. Celkové příjmy za rešeršní služby v roce 1992 činily celkem 119.064, - Kčs (nárůst oproti roku 1991 o téměř 50%).

IIC 3	Zajišťovat tvorbu bibliografických bází dat a jejich zpřístupňování v LAN PC STK.	průběžně	ved.odb.4
-------	---	----------	-----------

Plnění: V oblasti tvorby bází dat pokračovalo v roce 1992 ukládání a využívání BD rešerší a bibliografií v systému DATAFLEX. Rozsáhlá revize fondu čs. norem, uložených ve studovně referátové a firemní literatury, která rovněž v roce 1992 proběhla, vyvolala potřebu (ve spolupráci s odd. 13) založení a uložení BD těchto norem, rovněž v systému DATAFLEX.

IIC 4	Na základě bibliografických bází dat publikovat: Přirůstky zahraniční technické literatury Seznam zahraničních periodik objednaných a docházejících do STK	6 - 10 x ročně 2.Q	ved.odb.4
-------	--	-----------------------	-----------

Plnění: Rutinním způsobem probíhalo ukládání záznamů do BD PZTL ve formátu DASAT a následně vydávání publikace "Přirůstky zahraniční technické literatury", která začala v roce 1992 opět vycházet v tištěné formě. Podařilo se podchytit zájem spolupracujících knihoven VŠ technických směrů o souborný katalog zahraničních periodik, takže mohly být v roce 1992 vydány tiskem dva seznamy objednaných zahraničních periodik - na 1992 (zachycující fondy STK a 4 dalších knihoven) a na rok 1993, kde jsou zachyceny fondy již 15 knihoven a STK.

IIC 5	Koordinovat činnost spolupracujících knihoven v technické bibliografii	průběžně	ved.odb.4
-------	--	----------	-----------

Plnění: Průběžně byla zajišťována funkce BSTL včetně organizace a účasti pracovníků odb. 4 na dvou pravidelných poradách (Zvolen, Praha). Na prosincové poradě v Praze bylo konstatováno, že přes (a zároveň kvůli) rozdělení federace a přes postupně klesající význam koordinace bibliografické činnosti jako takové, mají tyto porady pro zúčastněné knihovny značný význam a smysl, a že tudíž bude účelné tuto formu spolupráce do budoucna uchovat, byť na jiné obsahové platformě. Zástupci slovenských knihoven zastávali stejný názor.

IIC 6	Zajistit tvorbu speciálního fondu firemní literatury: - českou dle zákona 106/91 Sb. - zahraniční podle tematického zaměření a požadavků uživatelů	průběžně	ved.odb.4
-------	--	----------	-----------

Plnění: V oblasti firemní literatury pokračovala reorganizace fondu FL a souběžně úpravy třídění MDT s následnou reklasifikací fondu. Přes neustálé personální potíže v odd. 44 a 45 pokračovala plynule akvizice jak domácí, tak zahraniční FL, včetně doplňování obou základníchází dat FL. V oblasti FL se výrazně snížil počet předplatitelů tematických řad (cca o 1/3), přičemž počet výpůjček zůstal stejný. Mírnější pokles zaznamenaly zejména placené služby FL. Byla externě vypracována odborná expertíza činnosti obou oddělení, jejíž výsledky bude možno po diskusi postupně aplikovat v roce 1993. Statistické údaje jsou uvedeny v části 4 této zprávy

IIC 7	Zajistit formální a věcné zpracování přírůstků firemní literatury s využitím výpočetní techniky	průběžně	ved.odb.4
IIC 8	Zajistit zpřístupňování fondu firem. literatury presenčními a absenčními výpůjčkami a cirkulací temat. řad	průběžně	ved.odb.4
IIC 9	Zajistit referenční služby z firemní literatury ve studovně referátové a firemní literatury	průběžně	ved.odb.4
II C 10	Průběžně aktualizovat příruční fond firemní literatury ve studovně referátové a firemní literatury	průběžně	ved.odb.4

Plnění úkolů II C 7 až II C 10:

Úkoly byly průběžně plněny, jejich kvantitativní ukazatele jsou uvedeny v části 4 této zprávy.

D. Koncepční a rozvojové činnosti

Číslo	Úkol	Termín	Zodpovídá
IID 1	Založit a provozovat bázi dat o knihovnách a partnerských organizacích STK	průběžně	ved.odd.12

Plnění: Jádro báze dat o knihovnách a partnerských organizacích STK tvoří údaje o knihovnách vysokých škol technických a přírodovědných, jejichž představitelé se zúčastnili 2. porady dne 17. 6.1992, souhlasili s vytvořením báze dat a zaslali vyplněný dotazník o svém pracovišti. Současně báze dat obsahuje informace o knihovnách netechnických vysokých škol, které jsou součástí většího celku (Univerzita Karlova, Masarykova univerzita aj.), a kde je předpoklad dalšího možného vývoje. Jako partnerské organizace STK jsou v bázi dat uvedeny státní vědecké knihovny v ČR.

IID 2	Poskytovat metodické a odborné konzultace na vyžádání	dle požadavků	všechny odborné útvary
-------	---	---------------	------------------------

Plnění: Metodické pokyny a odborné konzultace byly poskytovány dle požadavků. Pracovníci STK publikovali v odborném tisku a aktivně se účastnili řady odborných seminářů a konferencí.

E. Mezinárodní spolupráce

Číslo	Úkol	Termín	Zodpovídá
IIE 1	Zajišťovat funkce Národního střediska ISDS včetně koordinace zpracování čs. seriálů, vytváření národní báze seriálů, zpřístupňování dat ISDS uživatelům a poskytování konzultací	průběžně	ved. odb. 4

Plnění: Dále pokračovala činnost čs. národního střediska ISDS v STK. Nepodařilo se navázat funkční spolupráci se Slovenskou národní knihnicou za účelem podchycení slovenské seriálové produkce; naopak stále zřetelnější tendence směřující k osamostatnění SR nakonec vedly k zahájení kroků směřujících k rozdělení čs. účasti v systému ISDS počínaje rokem 1993 a k vytvoření dvou samostatných národních středisek ISDS. V tomto smyslu bylo rovněž informováno 18. zasedání ředitelů národních středisek ISDS, jehož se zástupce STK zúčastnil. Pro tento účel byla zpracována a přednesena zpráva o činnosti NC ISDS ČSFR za rok 1991. Následně byl pro gremiální poradu 1. nám. ministra vypracován materiál charakterizující současný stav a případné vlivy rozdělení ČSFR na čs. účast v systému ISDS. Byl instalován softwarový systém OSIRIS, který výrazně usnadnil práci s daty ISDS. Z tohoto důvodu bylo možno zastavit výměnu dat ISDS na pracovních listech a přejít na transfer dat na disketách. Podařilo se zajistit zaškolení pracovníce odd. 42 na tento systém v maďarském NC ISDS v Budapešti koncem roku 1992. NC se aktivně účastnilo přípravných prací na dotazníkové akci ISDS. Ostatní rutinní činnosti včetně využívání "ISSN Compact" a spolupráce s Národní knihovnou v Praze probíhaly normálně.

IIE 2	Zajišťovat úkoly vyplývající ze členství v ASLIB a IATUL	průběžně	ved. odb. 2
-------	--	----------	-------------

Plnění: V rámci členství v ASLIB a IATUL získává STK zdarma časopisy Aslib Information, Aslib Proceedings a Journal of Documentation a IATUL Quarterly. Se slevou kupuje časopisy Aslib Booklist a Program.

Z dalších služeb jsou atraktivní výhodné podmínky přístupu do zahraničních databází, podmíněné však přístupem STK do sítě INTERNET.

Poznámka: mezinárodní spolupráce a kontakty byly dále předpokladem nebo součástí plnění úkolů č. I C 2, I C 3, I D 3, II A 2, II B 2 a II C 6.

3.3 ÚKOLY MIMO PLÁN

Oddělení rozvoje knihovnických činností

1. V roce 1992 byl založen a vydáván interní informační zpravodaj pro pracovníky STK v Praze "NOTES", první interní zpravodaj dostupný v lokální počítačové síti knihovny v ČR. Celkem 8 vydaných čísel 1. ročníku přineslo zejména informace z porad vedení, oznámení o vydaných normativních materiálech, personální aktuality, čerpání rozpočtu STK, odbornou problematiku jednotlivých pracovišť a zprávy odborového hnutí a zájmových sdružení.

2. Pracovníci oddělení působili v redakčních radách časopisů "I 93", "Novinky knihovnické literatury" a "Knihovny a informatika ve škole".

3. Oddělení zajišťovalo organizování praxe studujících obor knihovnictví na středních a vysokých školách.

4. Ve spolupráci s oddělením výzkumu a vývoje automatizace knihovnických systémů organizovalo oddělení školení pracovníků STK, kteří pracují s výpočetní technikou. Dále pořádalo v průběhu roku čtyři odborné semináře o aktuálních otázkách a problémech rozvoje STK určené pro vedoucí a odborné pracovníky knihovny a novým zaměstnancům STK umožnilo ve dvou akcích (květen a listopad) seznámení s knihovnou formou přednášky a následné prohlídky jednotlivých provozů knihovny. Po vyhodnocení těchto akcí pro nové zaměstnance STK vypracovalo oddělení informační leták se základními údaji, které by měl každý nový pracovník STK získat při nástupu.

5. Oddělení organizovalo zpracování a zajistilo redakci propagační brožury s názvem "Státní technická knihovna je tu pro vás." Vydání brožury zajistil odbor 4.

Oddělení výzkumu a vývoje automatizace knihovnických systémů.

Kromě úkolů uvedených v části I. a II. byly vytvořeny následující databáze:

- 1) DASAT: - historický fond STK
- souborný katalog periodik
- UEVZOD
- čárové kódy přidělené knihovnám zúčastněným v systému jednotného značení knihovnických jednotek pro potřeby automatizovaných meziknihovnických služeb
- 2) DATAFLEX: - tematické řady FL
- zahraniční časopisy odebírané v STK
- evidence časopisů pro kopírování obsahu
- databáze norem
- telefonní seznam STK
- databáze knihoven pro oddělení rozvoje knihovnických činností.

Odbor tvorby a revize fondů

Byla zpracována 1. verze materiálu "Aktualizace knihovního fondu STK", navazující na materiál "Profil knihovního fondu STK".

Odbor využívání primárních fondů.

1. Restaurovány a opraveny byly značně poškozené historické mapy, plány a obrazové dokumentace z 18. - 20. století. Tyto materiály byly nevhodně uskladněny, v rolích v bednách, silně znečištěny a potrhány. Po provedení odborného posudku celé mapové sbírky pracovníkem Historického ústavu ČSAV, dr. E. Semotanovou, CSc., byly materiály rozděleny do 3 částí

- a. Mapy na ručním papíře s velkou historickou či kartografickou hodnotou z poloviny 19. stol. Zakázka byla zadána ČFVU dne 22.9.1992. Restaurátorské práce 7 map v 35 dílech provedli bří Kodymové.

- b. Mapy na strojovém papíře se značnou historickou či kartografickou hodnotou z 2. pol. 19. stol. a přelomu 20. stol. Oprava spočívá ve vyčištění a podlepení 26 map ve 124 dílech.

- c. Mapy doporučené k vyřazení z fondu STK buď pro nízkou historickou či kartografickou hodnotu, nebo silné poškození. Probíhá nabídkové řízení 39 map - SPNK, NTM, NM, Kartografie. Zájem projevil NTM a NM. Po ukončení řízení budou mapy převedeny a vyřazeny z fondu STK.

Pro zrestaurované a opravené mapy byla pořízena mapová skříň umístěná ve zvláštní místnosti, kam byly v polovině roku přemístěny i všechny trezory s historickým jádrem fondu STK, do té doby umístěného nevyhovujícím způsobem v prostorách volně přístupných veřejnosti.

2. Ve spolupráci s ostatními odbornými útvary byla provedena rekonstrukce a aktualizace příruční knihovny ve velké studovně STK.

4. STATISTICKÉ UKAZATELE 1992

4.1 PRIMÁRNÍ FONDY - ROZSAH

4.1.1 Přírůstek a stav základního fondu - svazky

	Stav 1991	Přírůstek 1992	Stav 1992
Knihy	565 207	6 244	571 451
Seriál.publ.	159 361	1 560	160 921
Časopisy	327 223	8 596	335 919
celkem	1 051 791	16 400	1 068 191
úbytek	- 6 498	- 4 852	- 4 852
stav na konci roku	1 045 293	11 548	1 056 841

4.1.2 Přírůstek a stav fondu na mikrografických médiích

	Stav 1991	Přírůstek 1992	Stav 1992
Mikrokopie neperi- odik	17 771	360	18 131
Mikrofiše perio- dik	187 049	15 509	202 558
celkem	204 820	15 869	220 689

4.1.3 Přírůstek a stav primárního fondu firemní literatury

	stav na konci 1991	stav 1992	přírůstek 1992	úbytek 1992
jednotky FL	480 986	498 618	17 632	99 693
adresáře	714	813	99	143
jednotky FČ	1 793	1 793	0	0
celkem	483 493	501 224	17 731	99 836
úbytek		99 836		
stav na konci 1992		401 388	-72 105	

Primární fond FL

základní fond (prospekty a katalogy)

stav 1991.....	267 290	titulů
přírůstek 1992.....	13 313	titulů
úbytek 1992.....	62 301	titulů
stav 1992.....	218 302	titulů

stav 1991.....	480 986	jednotek
přírůstek 1992.....	17 632	"
úbytek 1992.....	99 693	"
stav 1992.....	398 925	"

adresáře a veletržní katalogy

stav 1991.....	714	svazků
přírůstek 1992.....	99	"
úbytek 1992.....	143	"
stav 1992.....	670	"
z toho je umístěno ve studovně.....	156	"
v archivu.....	188	"
v akvizici.....	326	"

Celkový stav primárního fondu FL (jednotky) na konci r.1992

prospekty a katalogy.....	398 925
adresáře a veletržní katalogy.....	670
firemní časopisy (starý fond).....	1 793

4.1.4 Ostatní primární fondy

ČSN

přírůstek 1992.....	11 509
---------------------	--------

archív rešerší	
stav 1991.....	21 340
přírůstek 1992.....	25
stav 1992.....	21 365
archív kopií překladů	
stav 1991.....	53 326
přírůstek 1992.....	1 091
stav 1992.....	54 417
ostatní primární fondy celkem.....	87 291

4.1.5 Celkový rozsah přírůstků a stav fondu

stav 1991.....	1 808 272
přírůstek 1992.....	62 625
úbytek 1992.....	104 688
stav 1992.....	1 766 209

4.1.6 Stav fondu v příručních knihovnách

Neperiodická literatura

<u>Velká studovna</u> - knihy	2 850
- výstava novin	532

Periodika

<u>Velká studovna</u> - volně přístupný fond (počet vyložených titulů)	1 203
- počet mikrofiší periodik z toho:	27 679
přírůstek v r. 1992	15 144
- počet mikrograficky zprac. titulů periodik	302
z toho: z fondu STK	269
CKD	3
VUHZ	4
VUK	5
Polsko	1
Bulharsko	10
VINITI	1
OMIKK	9

Studovna referátové a firemní literatury

referátové časopisy (počet vyložených titulů)	96
adresáře a katalogy	156
firemní literatura (459 krabic, tj. cca 50 000 knih.jedn.)	

4.1.7 Služební fond

STK	1 852
-----	-------

4.2 ROZBOR SKLADBY PŘÍRŮSTKŮ

4.2.1 Skladba přírůstku podle původu a způsobu nabytí - svazky

	Nákup	Dary	Výměna	Celkem	%
ČSFR	2 895	2 544	-	5 439	69,65
Východ	13	27	359	399	5,11
Západ	900	218	848	1 966	25,24
celkem	3 808	2 789	1 207	7 804	100
%	48,80	35,74	15,46	100	

4.2.2 Skladba přírůstků fondu FL podle původu a způsobu nabytí - počet titulů

způsob nabytí	původ			
	zahraniční FL	ČSFR	celkem	%
přímá akvizice	12 280	2 750	15 030	92,0
dary	1 079	120	1 199	7,3
výměna	110	-	110	0,7
celkem	13 469	2 870	16 339	100,0
%	82,4	17,6	100,0	

Výměna FL

partner	odesláno jednotek z STK	došlo jednotek do STK
SVK Brno	285	265
SVK Ostrava	350	-
SlTK Bratislava	275	-
SVK Košice	251	-
celkem	1 161	265

Přírůstek fondu FL podle země původu

země	počet titulů	%
Německo	7 710	47,2
Velká Británie	850	5,2
Skandinávie a Dánsko	463	2,8
Francie	153	0,9
ostatní Západní Evropa	2 534	15,5
Východní Evropa	39	0,3
USA a Kanada	1 386	8,5
Japonsko a Zúmoří	334	2,0
ČSFR	2 870	17,6
celkem	16 339	100,0

4.2.3 Skladba odebíraných časopisů podle způsobu nabytí a podle původu

ČSFR celkem 504

z toho nákup	260	dupl.	106
dary	40		-
P.V.	98		-
celkem	398	dupl.	106

Západní časopisy celkem 1928

z toho nákup	1 206	dupl.	-
výměna	323		2
dary	8		-
N + V	12		12
<u>mikrofiše</u> Polsko	1		-
ČKD	3		-
OMIKK	9		-
CINTI	10		-
VÚ hutn.žel.	4		-
VÚ kovů	5		-
VINITI	1		-
z čas. STK	záp. 323		-
	české 9		-
celkem	1 914	dupl.	14

Východní časopisy celkem 285

z toho nákup	217	dupl.	4
výměna	32		-
dary	1		-
N + V	16		16
N + D	1		1
celkem	267	dupl.	18

CELKEM

DUPLIKÁTY

Nákup	1 683	107
Nákup i výměnou	28	28
Nákup i darem	1	1
Dary	49	-
Výměna	355	2
P.V.	98	-
Mikrofiše	365	-
celkem	2 579	138
CELKEM	2 717	titulů včetně dupl.

4.3 SEKUNDÁRNÍ FOND - ROZSAH

4.3.1 Katalogy základního fondu

<u>Katalogy knih</u>	Stav 1991	Přírůstek 1992	Stav 1992
Hlavní	763 185	11 071	774 256
Čt. autorský	764 728	12 015	776 743
Předmětový	428 792	8 500	437 292
Systematický	677 065	5 155	682 220
<u>Katalogy časopisů</u>			
Čten. abecední <i>časopisů</i>	154 442	4 150	158 592
Čten. systemat.	19 195	524	19 719
Hlavní	310 949	19 275	330 224
Místní	187 074	3 890	190 964
			3 370 010

4.3.1 a) Katalogy čtenářské a služební - přírůstky

r. 1991 40 040 záznamů
 r. 1992 49 406 záznamů, tj. 123,3 %
 vč. katalogu novinek, kam bylo zařazeno 7 991 záznamů.

b) Služební katalog periodik - přírůstky

r. 1991 8 919 záznamů
 r. 1992 28 136 záznamů, tj. 315,4 %
 vč. tiskového katalogu a kartotéky nových časopisů.

4.3.2 Katalog firemní literatury

Jmenný katalog firem abecední (počet lístků)

stav k 1.1.1992.....109 625
 přírůstek 1992.....0
 úbytek 1992.....9 970
 stav k 31.12.1992.....99 655

Jmenný lístkový katalog firem byl ukončen v r. 1991. V roce 1992 byly veškeré katalogizační záznamy ukládány do báze dat na PC. (viz 5.3.4 Báze dat přírůstků firemní literatury).

4.3.3 Dokumentační kartotéky

Ústřední dokumentační fond - počet záznamů

stav 1991.....1 898 046 záznamů
 přírůstek 1992.....1 734 záznamů
 stav 1992.....1 899 780 záznamů

4.3.4 Přehled bází dat

BD rešerší a bibliografií

stav 1991 (ukládání).....	5	197	záznamů
přírůstek 1992.....	514		záznamů
stav 1992.....	5	711	záznamů

Ústřední evidence překladů

1991.....	1	650	žádanek o překlad, z toho 73 duplicit
1992.....	676		žádanek o překlad, z toho 87 duplicit

ÚEVZOD (rutinní ukládání do báze v r. 1993

k uložení připraveno: 1991.....	2	070	záznamů
z toho.....	1	464	výzkum. zpráv 603 disertací
1992.....	806		záznamů
z toho.....	453		výzkum. zpráv 353 disertací

Báze dat ČSN (nově založená)

1992 uloženo.....	596		záznamů
-------------------	-----	--	---------

Báze dat Přírůstky zahraniční technické literatury (PZTL)

přírůstek 1992.....	4	000	záznamů
---------------------	---	-----	---------

Báze dat přírůstků firemní literatury

stav 1991.....	2	900	záznamů
přírůstek 1992.....	10	748	záznamů
stav 1992.....	13	648	záznamů

Báze dat zasílatelů firemní literatury registrovaných na PC (zahraničních a tuzemských)

stav 1991.....	6	800	
přírůstek 1992.....	1	510	
stav 1992.....	8	310	
z toho v r. 1992 zaslalo svou FL.....	2	500	

4.4 POSKYTOVANÉ SLUŽBY

4.4.1 Skladba výpůjček z knižních, časopiseckých a mikrografických fondů STK formou prezenčních a absenčních výpůjček a reprografických služeb osobních a meziknihovních

výpůjčky knih a časopisů celkem	(viz 4.4.1 a)	279 611
výpůjčky mikrofiší celkem	(viz 4.4.1 b)	19 977
<hr/>		
výpůjčky celkem		299 588

4.4.1 a) Skladba výpůjček ze základního fondu (knihy a časopisy)

osobní prezenční	179 158
osobní absenční	69 222
meziknihovní	3 552
do zahraničí	13
interní krátkodobé	161
interní dlouhodobé	1 392
interní cirkulace periodik	4 917
čas. do služ.fondu a na spotřebu	3 569
reprografickými službami-foto	8 630
studovna	4 647
repr.laboratoř	4 350
<hr/>	
Celkem	279 611
z toho výpůjček z deponitních skladů	12 988

4.4.1 b) Skladba výpůjček z fondu mikrografických médií

osobní prezenční	10 630
osobní absenční	944
meziknihovní	138
reprografickými službami	8 265
<hr/>	
Celkem	19 977

4.4.2 Skladba výpůjček z fondu firemní literatury

výpůjčky FL celkem	jednotky FL	%
	345 043	100,00
<hr/>		
z toho: presenční prospekty a katalogy	261 806	75,88
presenční adresáře	305	0,09
absenční v tematických řadách	78 510	22,75
absenční individuální	4 422	1,28
<hr/>		
z toho: osobní	3 841	86,86
z retrospektivních rešerší	384	8,68
na objednávku ze zahraničí	47	1,06
adresní podle signatury	150	3,40

4.4.2 a) Tematická skladba výpůjček firemní literatury

téma	počet výpůjček	%
<hr/>		
1. Fyzika, teoretická chemie, geologie	9 386	2,72
2. Lékařství, bezpečnost práce, hygiena	5 590	1,62
3. Přesná mechanika, měřicí přístroje, regulace	14 837	4,30
4. Energetika, silnoproudá elektrotechnika	29 260	8,48
5. Slaboproudá elektrotechnika,elektronika	33 055	9,58
6. Strojírenství	116 797	33,85
7. Doprava, dopravní prostředky,signalizace	20 944	6,07

8. Zemědělství, potravinářský průmysl	3 106	0,90
9. Chemická technologie, chemické výrobky	16 907	4,90
10. Metalurgie	4 037	1,17
11. Průmysl kaučuku a plastických hmot	1 967	0,57
12. Výpočetní technika	32 918	9,54
13. Polygrafie	518	0,15
14. Textilní a oděvní průmysl	2 347	0,68
15. Dřevařský a papírenský průmysl	4 693	1,36
16. Stavební stroje, práce, hmoty, vybavení budov	23 153	6,71
17. Sklářský a keramický průmysl	897	0,26
18. Reprodukční technika, fotografie, film	3 520	1,02
19. Různé (knihovnictví, ekonomika, domácí hospodářství, koželužství, hudební nástroje, sport a hry, kancelářské potřeby, bižuterie aj.)	20 806	6,03
20. Adresáře	305	0,09
celkem	345 043	100,00

4.4.3 Skladba výpůjček z jiných knihoven

pro interní služby	0
ze zahraničí	1 272
pro zahraničí	10
Celkem	1 282

4.4.4 Mezinárodní meziknihovní výpůjční služba v r. 1992.

1. Požadavky zaslané do zahraničí

celkový počet požadavků	1 426
z toho kladně vyřízených	1 272
formou výpůjčky	606
formou reprodukcí	666

2. Požadavky zaslané ze zahraničí

celkový počet požadavků	62
z toho kladně vyřízených	46
formou výpůjčky	13
formou reprodukcí	33

3. Země, s kterými jsme nejvíce ve styku

Nizozemí	342 požadavků
GB	247
SRN	245
Švýcarsko	231
Rusko	124
Dánsko	33
Švédsko	13
Francie	7
USA	7
Rakousko	5

Pořadí zemí podle počtu zaslaných požadavků ze zahraničí

SRN	6
Polsko	4
USA	4
Dánsko	3
Jugoslávie	3
Rakousko	2
Belgie	1
Izrael	1

4.4.5 Skladba reprografických služeb - počet objednávek

objednávky uživatelů ČSFR	18 641
objednávky pro zahraničí	38
<hr/>	
Celkem	18 679

4.4.6 Rešerše ze sekundárních fondů a firemní literatury

rešerše ze sekund. fondů - klasické	16	1 353 záznamů
		tj. 101 017,-Kčs
- strojové	4	414 záznamů
		tj. 17 635,-Kčs
rešerše z ÚEVZOD	1	250 záznamů
rešerše z BD překladů	3	176 záznamů
rešerše firemní literatury	55 (z toho 1 neg.)	384 jedn.FL
rešerše z BD SCI	5	1 263 citací
		tj. 412,-Kčs
Celkové příjmy za rešeršní služby činily celkem		119 064,-Kčs

4.4.7 Poskytnuté informace

konzultace metodické	94
ústní informace:	
služby čtenářům.....	28 451
firemní literatury.....	5 677
ÚDF a bibliografie.....	233
ústřední evidence VZOD.....	105
ústřední evidence překladů.....	236
<hr/>	
ústní informace celkem	34 796
písemné informace:	
služby čtenářům.....	379
firemní literatury.....	746
<hr/>	
písemné informace celkem	1 125
informace celkem	32 141

4.5. PŘEHLED PROVOZU ZÁKLADNÍCH SKLADŮ V KLEMENTINU A DS STK

Počet objednávek			Počet expedovaných svazků		
DS	Klementinum	Celkem	DS	Klementinum	Celkem
12 767	60 751	73 518	12 988	59 268	72 356

4.6 UŽIVATELÉ STK

4.6.1 Počet evidovaných uživatelů v r. 1992 s platnými průkazy na r. 1992 8 504
z toho kolektivů 105

4.6.2 Počet návštěvníků knihovny 122 551
z toho velké studovny 23 509
studovny referátové a firemní literatury 2 127
archivu FL 639

4.6.3 Počet odběratelů tematických řad

stav 1991.....279
přírůstek 1992..... 1
úbytek 1992..... 98
stav 1992.....182

průměrný počet tematických řad na 1 abonenta:

stav 1991.....11,96
přírůstek 1992..... 1,46
stav 1992.....13,42

průměrný počet abonentů na 1 tematickou řadu:

stav 1991.....16,64
úbytek 1992..... 3,56
stav 1992.....13,08

